

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาประวัติการยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย การยุบพรรคการเมืองของต่างประเทศกับประเทศไทย ผลกระทบการยุบพรรคการเมืองต่อการพัฒนาการเมืองไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้อเสนอ ที่เป็นข้อเสนอแนะต่อปัญหาการยุบพรรคการเมืองที่ส่งต่อการพัฒนาการเมืองไทย

ผลการวิจัยพบว่า หลักการทางกฎหมายที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญนำมาใช้เพื่อประกอบคำวินิจฉัยเพื่อยุบพรรคการเมืองนั้น ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไปที่นานาอารยประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยยึดถือปฏิบัติกันมาส่งผลกระทบต่อหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมของประเทศ ซึ่งผลกระทบเหล่านั้นได้แก่

1. ผลกระทบต่อหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม เช่น การยึดหลักการทางกฎหมายไว้กันระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549 และประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ซึ่งตามหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญแล้ว หากรัฐธรรมนูญถูกยกเลิกไปแล้วหลักการหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับรัฐธรรมนูญที่ถูกยกเลิกไปก็ต้องถูกยกเลิกไปด้วย แต่

คณะปฏิรูปการปกครองกลับออกประกาศนำหลักการของรัฐธรรมนูญ 2540 ที่ถูกยกเลิกไปมาใช้บางส่วนที่ตนเห็นว่าจะนำมาใช้บูรณาการการเมืองมาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549 โดยมีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองรับรองสถานะทางกฎหมายอีกชั้นหนึ่ง

2. ตุลาการรัฐธรรมนูญไม่ได้มีสถานะเป็นศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากสถานะความเป็นศาลรัฐธรรมนูญถูกยกเลิกตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ฉบับที่ 3 แต่ตามมาตรา 35 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549 กำหนดเพียงให้มีตุลาการรัฐธรรมนูญขึ้นมาเพื่อวินิจฉัยคดีความที่ต่อเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งตุลาการรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นมาใหม่นี้มีสถานะเพียงคณะบุคคลเท่านั้น ไม่ได้เป็นศาลรัฐธรรมนูญ

3. ประเด็นกฎหมายย้อนหลังนั้นตุลาการยึดตามหลักห้ามย้อนหลังเฉพาะกฎหมายอาญาเท่านั้น โดยเห็นว่าสิทธิทางการเมืองไม่ใช่เรื่องทางอาญาซึ่งประเด็นกฎหมายย้อนหลังถือว่าตุลาการรัฐธรรมนูญตัดสินเกินกว่าที่ควรจะเป็น

4. การใช้ดุลพินิจของตุลาการรัฐธรรมนูญก่อให้เกิดปัญหามาตรฐานทางกฎหมาย ซึ่งดุลพินิจของตุลาการรัฐธรรมนูญที่ปรากฏในคำวินิจฉัย เช่น “อาจ” หรือ “อาจจะ” หรือ “เชื่อได้ว่า” ซึ่งเป็นเหตุให้สามารถตีความคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญได้

5. เกิดผลกระทบต่อพรรคการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพรรคการเมืองที่ถูกยุบถือเป็นตัวแทนของประชาชน เมื่อพรรคการเมืองนั้นถูกยุบทำให้ประชาธิปไตยโดยมีพรรคการเมืองเป็นตัวแทนขาดหายไปจากสังคมการเมืองไทยซึ่งเป็นการรื้อถอนสิทธิทางการเมืองซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนไปด้วย

6. การแก้ปัญหายุบพรรคที่ขัดกับหลักนิติรัฐ (legal state) และหลักนิติธรรม (rule of law) จะต้องย้อนกลับไปพิจารณาที่ต้นกำเนิดหลักการทางกฎหมายของฝ่ายตุลาการที่ยอมรับอำนาจของคณะรัฐประหารให้เป็นรัฐาธิปัตย์หลักกฎหมายนี้ควรจะยกเลิกไปเพื่อแสดงให้เห็นว่าการปกครองของประเทศไทยเป็นระบอบประชาธิปไตย

In this thesis, the researcher investigates the history of the dissolution of political parties in the Kingdom of Thailand (Thailand); the dissolution of political parties abroad as compared with Thailand; and the impact of the dissolution of political parties on the development of Thai politics. Finally, the researcher provides guidelines for solving attendant political problems in addition to a conclusion containing suggestions that can be applied to solving problems flowing from the dissolution of political parties and its effects on the development of Thai politics.

Findings indicate that the legal principles employed by the constitutional tribunal justifying the dissolution of political parties are incongruent with general legal principles governing democratic practices in

other countries. This state of affairs adversely affected the upholding of principles of a legally-validated state and the rule of law in Thailand in the following respects:

1. There was an impact on the principles of a legally-validated state and the rule of law, inasmuch as the pronouncements of the Administration Reform Committee were incongruent with the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 (1997) and the Constitution of the Kingdom of Thailand (the temporary issue) B.E. 2549 (2006). If the Constitution as the highest body of law is nullified, then at the same time principles or laws intercalated or otherwise closely connected with the Constitution must also be concomitantly nullified. However, in legally validating its issuance of pronouncements in respect to the dissolution of certain political parties, the Administration Reform Committee relied on certain principles of the Constitution B.E. 2540 (1997) which had themselves been abrogated by the Constitution of B.E. 2549 (2006).

2. The constitutional tribunal does not have the status of a constitutional court because the constitutional court itself was abrogated pursuant to the pronouncements of the Administration Reform Committee, the third issue. However, in accordance with Section 35 of the Constitution of the Kingdom of Thailand, the temporary issue, B.E. 2549 (2006) only stipulates that the constitutional tribunal can render decisions on cases appealed from the constitutional court. Consequently, this newly established constitutional tribunal only has the legal status of a group of people and cannot be properly construed as a constitutional court.

3. In respect to the question of ex post facto law making, the judiciary follows the principle of disallowing retroactive enactments only in criminal law. Cases involving political rights are not criminal cases. Thus, the question arises as to how the constitutional tribunal can legally validate extraordinary measures involving the dissolution of political parties on the basis of ex post facto considerations.

4. The use of discretionary judgments by the constitutional tribunal has brought to the fore the problem of legal standards. It is clear that discretionary judgements are being made when such locutions as “may” or “may be” or “believed to be” are used in giving reasons for decisions being made by the constitutional Tribunal.

5. Political parties and the cause of democratic government have been adversely affected by the dissolution of certain political parties in view of the fact that these parties represent members of the general public. When such parties are dissolved, the scope of representative democracy is diminished in Thai politics. This in itself constitutes a deprivation of political rights and a diminishing of the fundamental rights of the people of Thailand.

6. The solution to the problem of the dissolution of political parties that violates the principles of a legally-validated state and the rule of law involves reexamining the acceptance by the judiciary of a legal principle stipulating the validity of state sovereignty being determined by the outcome of a coup d'état. This principle should be repudiated and abrogated in order to restore a democratic system of governance in Thailand.